

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Bc. Michaly Drahovzalové *Reflexe referenda a změny ústavy v Bělorusku roku 2004 v českém tisku (Praha 2012, 56 stran)*

Studentka bakalářského oboru Východoevropská studia – litevština (jednooborové studium) Bc. Michala Drahovzalová si jako téma své závěrečné bakalářské práce zvolila otázku českého pohledu na vývoj Běloruska po rozpadu Sovětského svazu, konkrétně na události referenda a změny ústavy v roce 2004, které výraznou měrou přispěly ke stabilizaci osobního režimu prezidenta Alexandra Lukašenka. Při zpracování tématu se zaměřila na kritický rozbor českého tisku (převážně hlavních deníků Hospodářské noviny, Lidové noviny, MF Dnes, Právo).

V úvodu (s. 6–9) autorka přehledně představuje a zdůvodňuje cíl i strukturu práce; vyjadřuje se k použité sekundární literatuře; stručně nastiňuje způsob práce s prameny, který charakterizuje jako „textovou analýzu“ (s. 9).

V krátké první kapitole *Teoretické vymezení politického režimu Běloruska* (s. 10–11), kterou můžeme považovat za teoretizující úvod k následujícím částem textu, se autorka pokouší s využitím relevantní politologické literatury i textu běloruské ústavy terminologicky postihnout aktuální běloruský režim. Kriticky se vyjadřuje k užití pojmu „totalitní“, který se v souvislosti se současným Běloruskem pravidelně objevuje (zejména) v publicistických příspěvcích, a při charakteristice Lukašenkova režimu se přiklání k pojmu „autoritativní“. Za zajímavý považuji v běloruském případě postřeh o rozdílu mezi formálním textem ústavy a reálným fungováním politického systému.

V druhé kapitole *Na cestě k autoritářství – politický vývoj Běloruska* (s. 12–33) autorka mapuje politické a sociální dějiny Běloruska od rozpadu Sovětského svazu v roce 1991; všímá si tíživého dědictví a společenských problémů, s nimiž se muselo postsovětské Bělorusko vyrovnávat, dále pak okolností příchodu k moci A. Lukašenka a budování jeho osobního režimu včetně role státem kontrolovaných sdělovacích prostředků a rovněž tak základních milníků na cestě transformace běloruského politického systému směrem k autoritářské diktatuře, konkrétně všelidových referend, parlamentních a prezidentských voleb, v nichž jsou ve stále větší míře patrné zásahy a manipulace státní moci.

V klíčové třetí kapitole práce pojmenované *Reflexe běloruského referenda konaného v roce 2004 v českém tisku* (s. 34–51) se Michala Drahovzalová věnuje míře informovanosti české společnosti o událostech souvisejících s referendem a změnou ústavy v roce 2004. Považuji za důležité zdůraznit, že ke shromážděnému materiálu zvolila vlastní tvůrčí přístup a oddělila každodenní informování o dění v Bělorusku od hodnotících komentářů, popř. textů, které reflektují události roku 2004 s jistým časovým odstupem. Pisatelka dokázala srozumitelně a kriticky prezentovat postoje hlavních komentátorů a znalců dění ve východní Evropě; nejdůležitější z nich představila formou stručných biografických medailonků v rámci poznámkového aparátu. Použité tiskoviny vhodně rozdělila na deníky, společensko-politické časopisy a odborná periodika.

V závěru (s. 52–54) autorka stručně shrnuje specifické rysy běloruského politického systému po roce 1991 a formou několika postřehů hodnotí kvalitu a rozsah informací, které se dostaly českému čtenáři, přičemž pohled domácího tisku konfrontuje s oficiální běloruskou propagandou šířenou oficiálními sdělovacími prostředky.

Práci uzavírá seznam použitých zdrojů (s. 55–56) rozdělený na prameny a sekundární literaturu.

Na posuzovaném textu bych rád vyzdvihl zejména kultivovaný jazyk, stylovou soudržnost, přehlednost a srozumitelnost výkladu a v neposlední řadě pečlivé formální zpracování. V části, kde se kolegyně Drahovzalová věnuje dílčímu tématu českého tisku a událostí v Bělorusku roku 2004, se jí podařilo najít přijatelnou rovnováhu mezi ukázkami z pramenů a vlastním textem. Autorka k obecné části připojila řadu vysvětlujících poznámek, takže se práce stala přístupnou i pro čtenáře, který kontinuálně nesleduje dění ve východní Evropě posledních dvou desetiletí. Pisatelka s využitím odborné literatury zvládla politologickou terminologii a prokázala bezpečnou znalost historických a politických reálií Běloruska po roce 1991. Jediný koncepční problém práce vidím v tom, že poměrně omezené téma referenda a změny ústavy v roce 2004 i přes vyčerpávající zpracování nedovoluje formulovat obecnější závěry o postoji české novinářské a odborné společnosti k Bělorusku. Téma obrazu současného Běloruska na stránkách českého tisku by si jistě zasloužilo rozšíření o reflexi dalších událostí, zejména referenda v roce 1996 či prezidentských voleb v roce 2006. Rozhodně se přimlouvám za to, aby Michala Drahovzalová ve svém výzkumu pokračovala v dalším stupni studia a snažila se o publikaci svých zjištění.

Na závěr svého posudku mohu konstatovat, že navzdory možným dílčím výhradám (např. možná až příliš stručný závěr; s výjimkou běloruské ústavy není zastoupena literatura v ruštině nebo běloruštině) předložený text nejen splňuje všechny formální i odborné nároky kladené na bakalářskou závěrečnou práci, ale tyto požadavky přesahuje.

Práci Michaly Drahovzalové jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení nejvyšší známkou výborně (1).

V Praze dne 4.8.2012

PhDr. Marek Příhoda, Ph.D.